

Diskuse

Současný stav sociální pedagogiky v praxi a její vztah k sociální práci

Jiří Daněk, Jan Šmída

Úvod do problematiky

Současná společnost je v aktuální době na pokraji nových a nelehkých výzev. Pandemie koronaviru, sociální a ekonomická krize, energetická krize, palčivé ekologické otázky, rozvoj techniky či umělé inteligence a s tím související kybernetická rizika, bezpečnostní rizika plynoucí z války na Ukrajině či prohlubování chudoby – to vše má vliv na aktuální rozpoložení českého vzdělávacího systému a duševního zdraví žáků, pedagogů, rodičů a ostatně celé společnosti.

Je nám známo, že takovéto krize výrazně ovlivňují míru extremismu a špatné duševní zdraví, a to nejen u dospělé populace, ale i u dětí a mladistvých. To se pak může ve školách projevat různými excesy a podněcováním k realizaci nebezpečných výzev ve zvýšené míře. Na to je třeba flexibilně reagovat, většina škol toho však není schopna. Pomoci přečkat náročné období může pozice sociálního pedagoga, což se v současné době potvrzuje již na více než stovce českých škol.

Výhody této pozice si uvědomuje i odborná veřejnost a řada organizací. Asociace vzdělavatelů v sociální pedagogice a Asociace sociálních pedagogů (dále jen „ASOCP“) se pak snaží o legislativní ukotvení této pozice, kterou školy dlouhodobě potřebují. V tomto kontextu je však sociální pedagogika často zaměňována za sociální práci a i samotní sociální pedagogové pak bývají někdy považováni za sociální službu. Příčinnou je nedostatečná osvěta a neznalost pedagogického rozměru u této pozice. V současné době je tedy více než kdy dříve nezbytné vymezit sociální pedagogiku a koncepci sociálních pedagogů, aby bylo všemi chápáno, proč by měl být sociální pedagog pedagogickým pracovníkem.

Vymezení vztahu sociální pedagogiky a sociální práce

Mezi sociální pedagogikou a sociální prací existuje úzká, ale zároveň spletitá spojitost. Hledání spojitostí a hranic mezi těmito obory se stalo v akademické i praktické rovině již tradiční záležitostí.

Dle Krause a Hoferkové (2016) je pojetí sociální pedagogiky i sociální práce různé, především v souvislosti s genezí obou oborů. U nás mají obě disciplíny v soustavě vědních oborů zvláštní postavení. I když má sociální pedagogika větší tradici, avšak spíše jako směr teoretického uvažování než disciplína, tak zásadního postavení nabyla, stejně jako sociální práce, až po roce 1990. Kaplánek (2013) pojednává o tom, že tyto obory se z části překrývají, protože oba mohou pomoci změnit životní situaci jedince. Rozdílnost pak řada autorů vidí v historických kořenech, cílech, úkolech či metodách. Do kořenů sociální pedagogiky se promítala snaha vychovat lidové vrstvy. Sociální práce reagovala na vývoj péče státu o jedince, jimž měla být poskytnuta pomoc.

Navrátil (Šíp & Stanoev, 2016) tvrdí, že sociální práce se pokouší pomoci podpořit klienta ve vyjádření jeho vlastních zájmů v sociálním fungování, tzn. postavit se za klienta, být jeho průvodcem, podporovatelem ve vyjádření a dosažení jeho oprávněných zájmů. Dle Krause (2014) se sociální pedagogika zaměřuje na pomoc při utváření optimálního způsobu života a optimalizaci a usměrnění životní situace a procesů s akcentem na vnitřní potenciál jedince a jeho aktivitu. Gulová (2011) tvrdí, že sociální pedagogika zasahuje převážně do prostředí, ve kterém se člověk vyskytuje, aktivizuje jedince a pomocí sociálně pedagogických metod působí především v oblasti prevence a kompenzace. Sociální práce naopak zasahuje do náročné situace jedinců a skupin, které jsou zasaženy sociálními problémy a patologickými jevy a nedokážou se pomocí vlastních sil z této situace vymanit.

Kaplánek (2013, s. 503) na vztah těchto disciplín pohlíží i v závislosti na sociální politice státu, podle které „sociální práce vychází ze zadání státu jako garanta péče o lidi trpící sociální nouzí či jiným ohrožením. Sociální pedagogika naproti tomu závisí spíše na státní ideologii, tzn. na tom, jakým způsobem stát chce či nechce ovlivňovat socializaci občanů, a tím jejich participaci na demokratickém politickém systému“.

Cílem sociální práce je zajistit, aby klient pomoc sociálního pracovníka více nepotřeboval, aby byl schopen své problémy zvládat sám. Cílem sociální pedagogiky je optimální rozvoj osobnosti jedince a formování zdravého životního stylu (Kraus & Hoferková, 2016).

Z výše uvedeného vyplývá, že sociální pedagogika klade vyšší důraz na preventivní práci s tzv. „zdravými“ a z hlediska fungování společnosti „bezproblémovými“ jedinci, čímž posiluje rozvoj jejich zdravého životního stylu a přispívá ke kvalitě života. Orientuje se však i na pomoc jedincům ve smyslu sekundární prevence. Sociální pedagogika i sociální práce se tedy zaměřují na pomoc rizikovým jedincům. Zde je zjevné, že cíle obou disciplín se částečně překrývají především v oblasti sekundární a terciální prevence (Kraus & Hoferková, 2016).

Mezi sociální pedagogikou a sociální prací spatřujeme velmi úzký a specifický vztah. Dle Gulové (2011) se tyto dvě disciplíny sice setkávají, ale snaží se držet svoji svébytnost. Tento úzký a specifický vztah se projevuje také v praxi, neboť se stále diskutuje o případném legislativním ukotvení.

Osobně jsme přesvědčeni, že sociální pedagogika a sociální práce by spolu měly spolupracovat a vzájemně se podporovat. Rychle se rozvíjející problémy společnosti, které dopadají na české školství, je třeba začít řešit. Zde spatřujeme velký prostor pro vzájemnou spolupráci sociálního pedagoga ve škole a externě působícího sociálního pracovníka. Tím bude zajištěna komplexní podpora a péče o děti a mládež.

Snahy o etablování pozice sociálního pedagoga

Na základě dlouhodobých doporučení odborné veřejnosti zahrnuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy pozici sociálního pedagoga do svých strategických a koncepčních dokumentů. Pozice sociálního pedagoga je explicitně zmíněna v Národním akčním plánu inkluzivního vzdělávání ve vazbě na personální zajištění inkluze. Zavedení sociálního pedagoga je rovněž doporučeno ve vládním dokumentu Strategie boje proti sociálnímu vyloučení (Hladík & Petrenko, 2021).

Přesto pozice sociálního pedagoga není stále v české legislativě ukotvena. Tento stav vnáší nesystémovost a nevyrovnanost do skladby školního poradenského pracoviště, protože ostatní členové poradenského pracoviště školy jsou pedagogičtí pracovníci. Sociální pedagogové jsou jako nepedagogičtí pracovníci diskriminováni v pracovní právní rovině, promítající se do finančního odměňování i nároku na řádnou dovolenou v rozsahu pedagogických pracovníků či na studijní volno. Zároveň se potýkají s problémy, jako je nejasně definovaná náplň práce a vymezení kompetencí.

Pro ředitele škol je rovněž obtížné pozici sociálního pedagoga financovat, přestože existuje několik způsobů, jak finance na tuto pozici získat. V současné době lze pozici financovat z Operačního programu Jan Ámos Komenský a z projektu Podpora rovných příležitostí (jen pro vybrané školy). Další možností je financování zřizovatelem, to však zpravidla bývá využíváno pro dofinancování pozice z projektu. Vzhledem k administrativní náročnosti je to zdoluhavý a náročný proces. Zároveň není zaručena kontinuita financování, protože projekt po několika letech skončí a ředitel tak na sociálního pedagoga bude muset opět hledat finance, nebo v případě financování zřizovatelem musí jeho financování obhajovat.

Z důvodu legislativního neukotvení rovněž existuje nízké povědomí ředitelů škol a dalších pedagogických pracovníků o poslání a obsahu práce sociálního pedagoga. Často totiž nevědí, co je náplní práce sociálního pedagoga, případně s čím jim může pomoci. Tím, že sociální pedagog není zařazen do zákona o pedagogických pracovnících, nemají sociální pedagogové dostatečnou podporu, musí stále bojovat o svou pozici a obhajovat svoji roli ve školách.

O zařazení sociálního pedagoga mezi pedagogické pracovníky usiluje řada organizací, institucí, asociací i další velká část odborné veřejnosti. Ve věci ukotvení sociálního pedagoga mezi pedagogické pracovníky připomínkovali návrh zákona, kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb. např. Karlovarský, Královéhradecký, Ústecký kraj, Kancelář veřejného ochránce práv, Česká biskupská konference, Svaz měst a obcí České republiky, Česká konference rektorů, ministr pro legislativu a předseda Legislativní rady vlády, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Dle některých z argumentů MŠMT se s legislativním ukotvením a zařazením mezi pedagogické pracovníky v současné době nepočítá z důvodů nedostatku praktických zkušeností s pozicí sociálního pedagoga a jeho doposud nízkého využívání. Dle odhadů ASOCP pracuje v současné době na pozici sociálního pedagoga asi 130 sociálních pedagogů. Nejvíce sociálních pedagogů se pak vyskytuje v Moravskoslezském, Ústeckém, Středočeském a Jihomoravském kraji a v hlavním městě Praha.

Sociální pedagogové ve školách působí v České republice již několik let, za tu dobu na pozici sociálního pedagoga působilo několik set pracovníků, a jejich práce poskytuje dostatečný soubor zkušeností pro potvrzení přínosnosti. Z vyjádření ředitelů škol, na kterých sociální pedagogové působí, jednoznačně vyplývá přínos této pozice pro školu, žáky i rodiče. Veřejně přístupné jsou desítky publikací o práci sociálních pedagogů od diplomových prací až po výzkumné sondy a systémové studie.

Současný stav však vytváří začarovaný kruh. Bez legislativního ukotvení se počet sociálních pedagogů ve školách bude zvyšovat jen pomalu a bude nadále chybět legislativně definovaná náplň práce. MŠMT zároveň nepopírá potřebnost sociálních pedagogů ve školách a je si vědomo jejich důležité role v rámci školního poradenského pracoviště. Zároveň si však MŠMT není jisté, zda by sociální pedagog měl být pedagogickým pracovníkem nebo spíše sociálním pracovníkem. Sociální pedagog je právě často zaměňován za sociálního pracovníka. Náplň práce sociálního pedagoga připomíná práci sociálního pracovníka, neboť je v rámci operačních programů nedostatečně a nepřesně specifikována. ASOCP na tuto skutečnost intenzivně upozorňuje, proto také vytvořila přehled hlavních činností, které se v nastavení operačních programů bohužel nevyskytují (ASOCP, 2023).

Povaha pozice sociálního pedagoga ve škole

Nyní se podíváme na to, z jakých důvodů by sociální pedagog měl být pedagogickým pracovníkem.

Sociální pedagog ve škole je specificky vzdělaný odborník, který se zaměřuje na práci s dětmi a rodiči. Pomocí sociálně pedagogických metod preventivně působí na žáky, intervnuje v případech selhávání žáků a pomáhá dětem, které se ocitnou v náročné životní situaci. Vede žáky k prosociálnímu chování a napomáhá vytvoření vhodných podmínek pro výchovně-vzdělávací proces ve škole. Klade důraz na budování partnerských vztahů se žáky, rodiči i pedagogy, které jsou založeny na vzájemném porozumění a důvěře. Poskytuje konzultace, poradenství a podporu při práci s dětmi se sociálním znevýhodněním, výchovnými obtížemi a rizikovým chováním pedagogickým pracovníkům.

Je prostředníkem mezi jednotlivými aktéry výchovně-vzdělávacího procesu a zaměřuje se na nastavení spolupráce mezi těmito aktéry a k tomu využívá otevřenou a nenásilnou komunikaci. Často se uvádí, že sociální pedagog je mostem mezi rodinou a školou. Prostřednictvím sociálního pedagoga může škola podpořit dítě ve vzdělávání skrze jeho rodinu. Sociální pedagog totiž ve spolupráci s dalšími pedagogy edukuje, motivuje a podporuje rodinu, aby dítěti dokázala a chtěla vytvořit vhodné podmínky pro vzdělávání, aby vzdělávání považovala za důležitou věc.

Sociální pedagog vyhledává žáky ze sociálně znevýhodňujícího, zanedbávajícího či ohrožujícího prostředí. Žákům, kteří se nacházejí v tíživé situaci, poskytuje individuální pomoc a podporu a výchovně pracuje se všemi žáky a pracuje s třídními kolektivy. Ve škole realizuje preventivní a intervenční programy, podílí se na odhalování a řešení šikany, v případě potřeby vykonává krizovou intervenci. Plánuje a organizuje různé školní akce a projekty. Spolupracuje na zlepšení vztahů mezi žáky a cíleně ovlivňuje klima školy a třídního kolektivu. Pomáhá pedagogickým pracovníkům předcházet syndromu vyhoření.

Věnuje se zákonným zástupcům žáků a nabízí jim řešení konfliktních situací, zabývá se rodinnou situací žáka, např. nastavení domácí přípravy do školy, začlenění do kolektivu, rodinnými problémy, které ovlivňují školní úspěšnost žáka. Poskytuje sociálně pedagogické a sociálně právní poradenství ve škole i v domácím prostředí. Zprostředkovává pomoc odborných, poradenských a zdravotních zařízení, spolupracuje s dalšími zainteresovanými orgány a organizacemi. Facilituje jednání s rodiči a využívá nástroje case managementu.

Z výše zmíněných činností, které sociální pedagog ve škole běžně vykonává, je zřejmá pedagogická povaha této pozice. V kontextu současných výchovně-vzdělávacích krizí je potřeba ve školním prostředí odborník, který je schopen potíží jak předcházet, tak je flexibilně řešit, a současně u toho využívat nezbytné pedagogické kompetence. Tyto skutečnosti nám neostře rýsují hranice mezi sociálním pedagogem a sociálním pracovníkem.

I přes skutečnou povahu sociálního pedagoga bývá tato pozice stále vnímána nejednotně a je porovnávána se sociálním pracovníkem, což přináší nejistotu při definování sociálního pedagoga jako pedagogického pracovníka. Níže přinášíme 10 pádných důvodů, proč by jím měl skutečně být.

10 důvodů, proč by měl být sociální pedagog v zákoně o pedagogických pracovnících

1. Sociální pedagog vykonává přímou pedagogickou činnost

Sociální pedagogové, ať chceme nebo nechceme, vykonávají v praxi přímou pedagogickou činnost. K tomu dochází např. při realizaci preventivních programů, kdy dochází k výchově, osvojování sociálních dovedností, osvětě, podílení se na osobnostní a sociální výchově, vzdělávání žáků, práci s třídním kolektivem a dalších činnostech.

2. Eso v rukávu, které hasí problémy

To, že je pozice sociálního pedagoga MŠMT využívána, když se začínají objevovat značné problémy, je zřejmé. Potvrzuje to také projekt Podpora rovných příležitostí, který se na pozici sociálního pedagoga spoléhá při řešení jinak neudržitelných problémů, které se s přicházející krizí na školách objevují. Rostoucí potřeby školy v oblasti prevence, duševního zdraví žáků, předcházení školní neúspěšnosti či intervence rizikového chování jsou však evidentní napříč celou republikou. Školy volají po intenzivnější podpoře!

3. Ve školách chybí prevence i intervence

V řadě škol není prevence dostatečná. To je způsobeno především nedostatečnou personální podporou škol a časovou vytížeností pedagogického sboru. Prevence se tak častokrát stává až druhořadou a bývá realizována jen v rámci preventivního plánu školy. To však v současné době nestačí. Sociální pedagogové, vzhledem ke svým časovým možnostem, znalosti socioekonomického zázemí žáků a odborným schopnostem realizují preventivní programy koncipované na současné potřeby školy, čímž je prevence zajišťována komplexně. V případě potřeby jsou pak schopni odhalit problémy diagnostikovat a intervenovat, což v současné době školám velmi schází.

4. Jednoznačně pedagogická pozice

Sociální pedagog je součástí pedagogického sboru, školního poradenského pracoviště a je důležitým partnerem všech pracovníků školy. Všem pedagogickým pracovníkům poskytuje poradenství a konzultace pro práci s dětmi a spolupracuje s pedagogy při řešení obtížných i každodenních pedagogických situací. Sociální pedagog se orientuje v pedagogických metodách, formách i v didaktice, čímž pomáhá učitelům i při organizaci výchovně-vzdělávacího procesu. Učitelé tak mohou využít i hospitace sociálního pedagoga vedoucí k posilování jejich profesních dovedností.

5. Sociální pedagogika reflektuje aktuální potřeby společnosti a je schopna se jim v časoprostoru přizpůsobit

Sociální pedagogika v teoretické i praktické rovině reflektuje současné trendy a potřeby společnosti – žáků – školy. Flexibilně reaguje na změny ve společnosti, které významným způsobem ovlivňují výchovně-vzdělávací proces ve školách. Tím dopomáhá vyvažování negativních trendů, které do mladých generací přicházejí. Sociální pedagogika tak rozhýbává často zkostnatělý aparát školního prostředí a přináší moderní přístupy a perspektivy v přístupu k žákům.

6. Vědecká disciplína s letitou tradicí

Sociální pedagogika jako vědecká disciplína má u nás, ale i ve světě, poměrně bohatou tradici. Byla velmi ovlivněna sociologií, z které čerpá bohaté poznatky. Jejím hlavním rysem je uvědomování si sociální podstaty žáků, přinášení tohoto „know-how“ do školního prostředí a následné ovlivňování jednotlivců i kolektivů prostřednictvím sociální výchovy. Dnes, více než kdy jindy, jsou sociální zázemí žáků a vliv prostředí považovány za klíčové faktory v maximálním rozvoji jedinců a při snižování jejich školní neúspěšnosti.

7. Vysokoškolský studijní program sociální pedagogika je řazen NPI do kategorie oborů Vzdělávání a výchova

Sociální pedagogika jako studijní program je řazen mezi další ryze pedagogické obory, jako je učitelství, speciální pedagogika, vychovatelství, učitelství pro mateřské školy atd. (Informační systém infoabsolvent, n.d.). To je jednoznačně dalším ukazatelem povahy sociální pedagogiky jako pedagogicky laděného oboru. Stouto skutečností ostatně souvisí také studie NPI poukazující na rozložení jednotlivých předmětů tohoto studijního programu. Pedagogicko-psychologické předměty tvoří v průměru 39 % studijního plánu, dalších 28 % zastávají sociálně-pedagogické obory. Pedagogický základ je tedy neoddiskutovatelný (inkluzevpraxi.cz, n.d.).

8. Projektové nastavení je problematické

Projektové nastavení financování pozice sociálního pedagoga je dlouhodobě problematické. Nezajišťuje kontinuitu pozice, přispívá k nejednoznačnosti náplně práce, vytváří předpoklady k diskriminaci, komplikuje práci ředitelům, vytváří nejistotu atp. Legislativní ukotvení pozice sociálního pedagoga a jeho financování ze státního rozpočtu by zajistilo narovnání pracovněprávních vztahů a „garanci“ tolik potřebné personální podpory.

9. Odborné společnosti, dosavadní studie a výzkumy jsou jednoznačně pro zavedení

Odborné společnosti zabývající se vzděláváním, inkluzí, prevencí a jinými oblastmi vesměs podporují zavedení sociálních pedagogů do škol. Uvědomují si jejich přínos pro žáky i školu.

Dosavadní studie a výzkumy realizované v oblasti uplatnění sociálních pedagogů hovoří jednoznačně pro legislativní ukotvení této pozice.

10. Školy sociální pedagogie chtějí

Řada škol by pozici sociálního pedagoga velmi ocenila. Potvrdila to Asociace ředitelů základních škol i samotní ředitelové. Pro ty je však komplikací, že sociální pedagog není veden jako pedagogický pracovník a že projektové financování pozice je neoptimálně nastaveno. Zájem o pozici je znatelný i z průběžných výsledků výzkumu, který v současné době realizujeme.

Asociace sociálních pedagogů

O legislativní ukotvení a zařazení pozice sociálního pedagoga do zákona o pedagogických pracovnících usiluje již zmíněná ASOCP, který byla založena v dubnu 2022.

K založení profesního spolku nás vedl především současný stav české sociální pedagogiky v praxi, který vytváří začarovaný kruh.

Před založením ASOCP zároveň neexistovalo mnoho možností, jak a kde mohou sociální pedagogové sdílet své zkušenosti, zážitky i své obavy a starosti. V otázkách ukotvování funkcí a činností sociálního pedagoga ve školách nebylo doposud dostatečně nasloucháno odborníkům z praxe, ani sociálním pedagogům a studentům oboru na vysokých školách. Z těchto důvodů bylo potřeba vytvořit profesní organizaci, která bude sdružovat jak lidi z praxe, tak studenty i akademické pracovníky. Společně tak můžeme reflektovat aktuální potřeby sociálních pedagogů a sociální pedagogiky v České republice a aktivně se podílet na jejich uspokojování.

V rámci činnosti ASOCP aktivně usilujeme o rozvoj sociální pedagogiky v praxi, včetně legislativního ukotvení profese sociálního pedagoga v zákoně o pedagogických pracovnících. Jednáme s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, ale i s dalšími subjekty, které ovlivňují podmínky výkonu činností sociálních pedagogů, podáváme koncepční, metodické a další návrhy příslušným státním orgánům a institucím.

Sociálním pedagogům, školám, popř. další organizacím nabízíme konzultační, metodickou a informační podporu, včetně vydávání informačních, metodických a odborných publikací souvisejících se sociální pedagogikou v praxi. V plánu máme také pořádání konferencí, kulatých stolů a dalších odborných aktivit. Chceme naplňovat naši vizi, která vychází z potřeby založení ASOCP a spočívá v poskytování inspirace a vzdělávacích, pracovních i osobních příležitostí. Chceme, aby se o schopnostech, dovednostech a myšlenkách pouze nemluvilo, ale byly opravdu skutečné, hmatatelné a realizované.

O tom, kdo jsme, co řešíme, co nabízíme nebo se kterými důležitými organizacemi se nám už podařilo navázat spolupráci, se čtenáři časopisu Sociální pedagogika mohou dozvědět víc na našich webových stránkách www.asocp.cz.

Závěr

V rámci snah o vymezení pozice sociálního pedagoga je nezbytné i jeho vymezení vůči sociálnímu pracovníkovi. Obě pozice mají svá specifika a jsou bezpochyby velkým přínosem ve svém poli působnosti. Je patrné, že sociální pedagog bývá často zaměňován za sociální službu, avšak jeho náplň práce je velmi odlišná a celá koncepce této pozice inklinuje do pedagogické oblasti, a to i vzhledem ke stavbě studijních programů vysokoškolského oboru. Přínos sociálních pedagogů se v praxi pravidelně potvrzuje, proto se také snažíme o etablování této pozice do českého školství. Koncept této pozice je výrazně pedagogický, s přesahem do sociální oblasti, proto považujeme za nezbytné nazývat jej pedagogickým pracovníkem. Sociální pedagog se tak v českém školství stává využívaným odborníkem na řadu palčivých otázek, které školy potřebují dlouhodobě řešit.

Nezbytnost sociálních pedagogů se prokazuje jako čím dál tím opodstatněnější, bylo by tedy logickým řešením tuto odbornou pozici podpořit legislativním ukotvením. Pokud by byl sociální pedagog ukotven jako pedagogický pracovník, veškerá energie, zaměřující se na tento legislativní proces, může být investována do metodické podpory.

ASOCP a její partneři jsou plně připraveni metodicky podpořit sociální pedagogy a dopomoci tak k co nejefektivnějšímu výkonu této profese a k pozitivní transformaci českého školství.

Jiří Daněk, Jan Šmída
Asociace sociálních pedagogů

Literatura

- Asociace sociálních pedagogů (ASOCP). (2023, únor 13). *Komparace činností sociálního pedagoga uvedených v šablonách OP JAK s faktickou činností dle ASOCP*. <https://asocp.cz/asocp/komparace-cinnosti-socialniho-pedagoga/>
- Gulová, L. (2011). *Sociální práce*. Grada.
- Hladík, J., & Petrenko, R. (2021, květen 10). *Sociální pedagog může být užitečnou součástí školního poradenského pracoviště*. Řízení školy online. <https://www.rizeniskoly.cz/aktuality/socialni-pedagog-muze-byt-uzitecnou-soucasti-skolniho-poradenskeho-pracoviste.a-7751.html>
- Informační systém Infoabsolvent. (n.d.). *Vysokoškolské studijní programy*. <https://www.infoabsolvent.cz/Obory/VsSkolyProgramy/011>
- Inkluzevpraxi.cz. (n.d.). *Sociální pedagogika na vysokých školách v české republice v akademickém roce 2018/2019*. <http://www.inkluzevpraxi.cz/socialni-pedagog-prilohy>
- Kaplánek, M. (2013). Sociální pedagogika a sociální práce. In O. Matoušek a kol., *Encyklopedie sociální práce* (s. 503–506). Portál.
- Kraus, B. (2014). *Základy sociální pedagogiky*. Portál.
- Kraus, B., & Hoferková, S. (2016). Ke vztahu sociální pedagogiky a sociální práce. *Sociální pedagogika/Social Education*, 4(1), 57–71. https://soced.cz/wp-content/uploads/2016/04/STUDIE-SocEd_Ke-vztahu-soci%C3%A1ln%C3%AD-pedagogiky-a-soci%C3%A1ln%C3%AD-pr%C3%A1ce.pdf
- Šíp, R., & Stanoev, M. (2016). Záznam ze zasedání kulatého stolu na téma Nedořešený hlavolam: Sociální pedagogika a/versus Sociální práce. *Sociální pedagogika/Social Education*, 4(1), 106–109. https://soced.cz/wp-content/uploads/2016/04/KULATY-STUL-SocEd_Nedoreseny-hlavolam.-Socialni-pedagogika-a-versus-Socialni-prace.pdf

Mgr. Jiří Daněk vystudoval obor sociální pedagogika na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Od roku 2014 pracuje jako sociální pedagog na Základní škole Boženy Němcové v Přerově, kde vede i zájmový sportovní kroužek a od roku 2018 vykonává funkci vedoucího školního poradenského pracoviště a je členem školské rady. Od roku 2019 ve škole působí i jako učitel tělesné výchovy pro 2. stupeň a vykonává funkci jednoho z koordinátorů žákovského parlamentu. Od roku 2019 působí rovněž v neziskové organizaci Kappa-Hepl v centrech Pomoci a bezpečí a Pomoci pro rodiny. Vykonává lektorskou činnost pro Národní pedagogický institut, Pedagogickou fakultu a Cyrilometodějskou teologickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci. Je jedním ze zakladatelů Asociace sociálních pedagogů, kde vykonává funkci předsedy. Absolvoval řadu odborných kurzů, koučovací výcvik a v současné době (od roku 2021) je frekventantem sebezkušenostního výcviku KVP ve vedení tříd a skupin osobnostního rozvoje.

Bc. Jan Šmída vystudoval obor vychovatelství na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, kde v současnosti dokončuje navazující magisterské studium sociální pedagogiky. Již při svém studiu se spolupodílel na výzkumných projektech, účastnil se konferencí v tuzemsku i zahraničí. Od roku 2021 působí jako blogger na edukativním portále Učitel21. Od roku 2022 je lektorem preventivního programu Zuřivec, od roku 2023 školitel lektorů. Ve své vědecko-výzkumné a publikační činnosti se věnuje sociální pedagogice, rizikovému chování, sociální patologii a prevenci. Věnuje se otázkám profesního uplatnění sociálních pedagogů ve školním prostředí. V současné době je součástí vědeckého týmu zkoumajícího aktuální potřeby škol v kontextu uplatnění sociálních pedagogů. Je jedním ze zakladatelů Asociace sociálních pedagogů, kde vykonává funkci místopředsedy.